

32. Salassa pidettävät tiedot

Julkisuuslaki sisältää erilliset poikkeukset myös salassa pidettävien tietojen luovuttamiselle. Ehtona on, että tietojen antamisesta ja oikeudesta tietoon on erikseen säädetty tai tietojen kohde antaa luovuttamiseen suostumuksensa.

Taloudellista asemaa, terveys- ja sosiaalihuollon asiakassuhdetta tai liike- tai ammattisalaisuutta koskevia, tai myönnettyihin etuuskien liittyviä salassa pidettäviä tietoja on mahdollista luovuttaa, jos kyse on tiedonantovelvollisuudesta tai korvauksen suorittamisesta.

Yksittäistapauksissa tietoja voidaan luovuttaa salassa pidettävistä asiakirjoista tieteellistä tutkimusta, tilastointia tai viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten. Tilanteessa on oltava ilmeistä, ettei luovuttamisella loukata niitä etuja, joiden suojaksi salassapito on säädetty. Lupaa harkittaessa on lisäksi huolehdittava siitä, että tieteellisen tutkimuksen vapaus turvataan.

Salassa pidettävän asiakirjan sähköinen luovutus. Verovirasto kieltäytyi luovuttamasta verotarkastuskertomusta sähköisessä muodossa, koska verohallinnolla ei ollut sellaista sähköpostijärjestelmää, jolla salassa pidettäviä verotustietoja voitaisiin toimittaa salattuna sähköpostitse. Sen sijaan kertomus luovutettiin paperiversiona. Oikeuden mukaan verotarkastuskertomus on salassa pidettävä verotusasiakirja, ja julkisuuslain 16 §:n 2 momentti jossa säädetään tietojen antamisesta teknisenä tallenteena tai sähköpostitse, koskee vain julkista asiakirjaa. Tarkastuksen kohteena olleen yhtiön suostumuksella tietojen sähköiseen luovuttamiseen ei ollut asian kannalta merkitystä. **(Oulun HAO 01359/09/1203 /15.6.2010)**

Tutkimussuunnitelman tieteellisyys. Viranomaisen ei tarvitse luovuttaa salassa pidettävää aineistoa tutkimukseen, joka ei täytä julkisuuslain edellyttämää tieteellisyttä. Suunnitelman on oltava esitystavaltaan selkeä ja johdonmukainen ja siitä on käytävä selvästi ilmi tutkittavaa ongelma ja tutkimuksen kohde, tutkimusmenetelmä, lähestymistapa sekä se, miten tutkimus suhteutuu tutkittavasta asiasta jo oleviin tutkimuksiin. Arkaluonteisten salassa pidettävien tietojen käsittelyn edellyttää tavanomaista tiukempien vaatimuksia tutkimuksen tieteellisyydelle. Tapauksessa Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan ei tarvinnut luovuttaa tutkimustarkoitukseen salassa pidettäviä asiakirjoja Vantaan hammashuoltoa ja Tikkurilan terveysasemaa koskevista muistutuspäätöksistä. Esitettyä tutkimussuunnitelmaa ei pidetty asianmukaisena, koska tutkimuksen tarve oli määritelty epäselvästi ja tutkimusaineisto epätarkasti. **(KHO 1552/6.6.2007)**

Sukututkimuksen tieteellisyys. Sota-arkisto ei ollut velvollinen luovuttamaan kuolleen potilasasiakirjoja tämän omaiselle sukututkimusta varten. Salassa pidettäväksi säädetystä viranomaisen asiakirjasta on mahdollista antaa tietoja vain tutkimusta ja tilastointia varten, eikä sukututkimusta luokiteltu tällaiseksi toiminnaksi. Tietojen antamista harkittaessa on kuitenkin huolehdittava siitä, että tieteellisen tutkimuksen vapaus turvataan. Tapauksessa potilasasiakirjojen luonne ei muuttunut sen vuoksi, että niitä säilytettiin arkistossa eli muun kuin terveydenhuollon toimintayksikön hallussa. **(Helsingin HAO 873/5.10.2005)**

Tieteellinen käyttötarkoitus. Tietosuojalautakunta toimi oikein, kun se kieltäytyi vaatimasta arkaluontoisten tietojen luovuttamista, kun tiedot eivät tulleet yksinomaan historiallisen tai tieteellisen tutkimuksen käyttöön. Tapauksessa Karjala-tietokantasäätiö oli pyytänyt tietosuojalautakunnalta lupaa luovutetun Karjalan alueen lakkautettujen evänkelis-luterilaisten ja ortodoksisten seurakuntien kirkonkirjoihin sisältyvien elossa olevien henkilöiden tietojen keräämiseksi ja tallettamiseksi. Tietoja oli ollut tarkoitus käyttää internetin kautta myös sukututkimukseen. **(Kuopion HAO 793/02 /3.11.2004)**

Tutkimuslupa rikostapauksessa. Salassa pidettävien tietojen käsittely ja analysointi ja tulosten raportointi Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa oli mahdollista ilman, että yksittäistä henkilöä koskevat tiedot paljastuisivat ulkopuolisille. Tutkimusluvan myöntäminen laitokselle ei loukannut niiden etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Tutkimusluvan myöntämistä voitiin lisäksi perustella tieteellisen tutkimuksen vapauden turvaamisella. Tapauksessa oli kyse rikosasioista, jotka koskivat lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä tai sen yritystä. Pyynnöt koskivat yksilöityjen rikosasioiden ratkaisuja ja asiakirjoja, jotka oli tallennettu digitaalisesti oikeuden asianhallintajärjestelmään. Tutkimuslaitoksella ei ollut kuitenkaan oikeutta saada tietoja oikeudenkäyntiasiakirjoihin sisältyvistä esittelijän muistoista, jotka kuuluivat neuvottelusalaisuuden piiriin. **(Rovaniemen hovioikeus 2008:2)**

Vapaamuurariluettelo. Vapaakappaleena kirjastossa säilytettävä vapaamuurariluettelo oli yksityinen asiakirja. Luettelo ei tarvinnut luovuttaa ulkopuolisille, koska julkaisija oli halunnut rajoittaa luettelon julkisuutta nimiölehdelle tekemällään merkinnällä "ainoastaan V ja OM veljille". Kirjasto ei vapaakappalelain ja julkisuuslain mukaan saa ilmaista yhdistystoimintaa koskevia jäsenluetteloja vastoin niitä annettaessa määrättyjä ehtoja. **(Hämeenlinnan HAO 00/370/3 /3.11.2000)**